

ХОРИГДЛЫН ХӨДӨЛМӨРИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХАД АНХААРАХ АСУУДАЛ

PRISONER LABOR SECURITY ISSUES TO CONSIDER WHEN SUPPLIED

Н.Эрдэнэчулуун

415 дугаар хаалттай хорих ангийн төлөөлөгч, ахмад

Товч утга: Хорих ял эдлэгсдийн хөдөлмөр зохион байгуулалтын эрх зүйн орчин, аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн үйл ажиллагаанд гарч буй эрсдэлийг судалж шалтгаан нөхцөлийг тодорхойлон сайжруулах, боловсронгуй болгох арга замыг эрэлхийлэхэд оршино.

Түлхүүр үгс: Хорих байгууллага, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, хөдөлмөр эрхлэлт, бүтэц, зохион байгуулалт, аюулгүй ажиллагаа, үйлдвэрлэлийн осол, хөдөлмөрийн эрүүл ахуй.

Abstract: It is to study the risks in legal environment, safety, and hygiene of the labor organization of the prisoners, identify the causes, and seek ways to improve them.

Keywords: Penitentiary, labor safety, employment, structure, organization, safety, industrial accidents, occupational hygiene

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, ажлын байран дахь үйлдвэрлэлийн осол, түүнээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны менежментийг шинэчлэх шаардлага, хэрэгцээ өнөөгийн нийгэмд өсөн нэмэгдсээр байна. Үүнээс хоригдлын хөдөлмөр эрхлэлтийн онцлог нь албадлагын шинж чанарыг агуулсан тодорхой заасан орчин, нөхцөлд үйл ажиллагаа явуулдаг зэргээрээ өвөрмөц ба хорих ангид ял эдэлж буй хоригдлуудын хөдөлмөр эрхлэлтийн зохион байгуулалт, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа алдагдаж буй шалтгаан нөхцөлийг тодорхойлон боловсронгуй болгох шаардлага тулгарч байна.

“Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал” гэдэг нь: Хөдөлмөрлөх явцад хүний эрүүл мэнд, хөдөлмөрлөх чадварт үйлдвэрлэлийн аюултай, хортой хүчин зүйлийн нөлөөллийн түвшин нь эрүүл ахуйн зөвшөөрөгдсөн хэмжээнээс хэтрээгүй байхыг хэлнэ.

“Үйлдвэрлэлийн осол” гэдэг нь: Аливаа хүн хөдөлмөр эрхэлж байхдаа үйлдвэрлэлийн болон түүнтэй сөрөг хүчин зүйлийн үйлчлэлд өртөж амь нас, эрүүл мэндээрээ хохирох асуудлыг хэлнэ.

“Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуй” гэдэг нь: Хөдөлмөрлөх явцад хими, физик, биологийн хүчин зүйлээс шалтгаалан хүний бие, махбод, мэдрэл сэтгэхүйд өөрчлөлт орж өвчлөх, хөдөлмөрийн чадвараа түр болон бүрэн алдахаас урьдчилан сэргийлэхэд чиглэсэн үйл ажиллагааг хэлнэ.²¹ хэмээн хуулийн нэр томъёоны тайлбарт бичжээ.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын сүүлийн 5 жилийн тайлангаас үзэхэд 2013 оноос хойш хорих ял эдэлж буй хоригдлын дундаас үйлдвэрлэлийн ослоос шалтгаалсан нас баралт гараагүй боловч хоригдлуудын бие эрхтэнд гэмтэл учирсан явдал гарсаар байгаа нь хорих ангиуд өөрсдийн үйлдвэрлэлд техник, хэрэгслийг ихээр нэвтрүүлэн ашиглах болсонтой холбогдож болох талтай ч нөгөөтээгүүр хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааг бүрэн хангаагүй хөдөлмөрт гаргах мөн шат шатны зааварчилгаанууд дутуу өгөгдсөнтэй холбон үзэж байна.

Монгол Улсын Хөдөлмөрийн хууль, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хууль болон бусад холбогдох хууль, журам, заавар, стандартуудын хэрэгжилтийг хорих байгууллагуудад нэг мөр хэрэгжүүлж хариуцлага, хандлагыг боловсронгуй болгох арга замыг тодорхойлох нь чухал байна.

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын талаар доктор (Sc.D), профессор, академич С.Нарангэрэлийн “БНМАУ-ын засан хүмүүжүүлэх хөдөлмөрийн үндэс” 1985 он, доктор (Ph.D) А.Лхагваагийн “Монгол Улсын Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх эрх зүй сурах бичиг” 2005, 2008, 2010 он, БНМАУ-ын засан хүмүүжүүлэх байгууллагад хорих ял эдлэгсдийн хөдөлмөр зохион байгуулалтын зарим асуудал 1989 он, доктор (Ph.D) Р.Оюунбадам “Эмэгтэй хоригдлын хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал, түүний эрх зүйн зохицуулалт, Монгол Улс дахь эмэгтэйчүүдийн хорих ял”: Онол арга зүй практик нэг сэдэвт бүтээлийн хоёрдугаар бүлэг 2013 он, доктор (Ph.D) Б.Алтангэрэл “Хорих ял эдлүүлэх онол арга зүйн асуудал” 2015 он, хууль зүйн докторын зэрэг горилсон бүтээл, судлаач Д.Насанбатын “Ялтны эрүүл мэнд, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрх зүйн зохицуулалтын харьцуулсан судлал”, судлаач Л.Азжаргалын “Ялтны хөдөлмөр хамгааллын эрх зүйн зохицуулалт, практик” магистрын ажилд хоригдлын хөдөлмөр хамгааллыг хангахтай холбогдсон ажиллагаа, хууль тогтоомжийн уламжлал, эрх зүйн зохицуулалтын хэрэгжилт, өнөөгийн нөхцөл байдал, хөдөлмөр зохион байгуулалт, аюулгүй ажиллагааны талаар хөндөгдөж судлагдсан байна.

Нэг: Үндсэн хэсэг

Хоригдлын хөдөлмөрийг зөвхөн төрөөс баталсан хуульд заасан чиглэл, нөхцөлд захируулан зохион байгуулах явдал Засан хүмүүжүүлэх байгууллагын

²¹ Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль. Төрийн мэдээлэл сэтгүүл. УБ.,2008. №21

нэг чухал үүрэг байлаа. Монгол Ард Улсын дотор аливаа хэрэгтэн ялтныг засан сайжруулах ажлын тухай хуульд (1931он) “Хоригдогсдын дотроос ажил үйлдвэрийг хийж чадахыг нь эрх биш бүгдийг нь ажилд хэрэглэх бөгөөд уул хоригдогсдоос хэн аль нь ямар ажилд авьяастай, мэдэх чадах нь юу болох, тэдгээрээс урьд хийж байсан ажил ба биеийн эрүүл мэнд ямар болохыг хянан үзэж харгалзан гүйцэтгэвээс зохимой” хэмээн заажээ. Харин 1966, 1993 оны хуулиудад хоригдлыг албадан хөдөлмөрлүүлэх, 1981 оны хуульд хоригдол заавал хөдөлмөрлөх, 1966, 2002 оны хуульд ял эдлүүлэх байгууллага хоригдлыг хөдөлмөрөөр хангах үүрэгтэйг онцлон заасан байна.

Хорих ял эдлүүлэх байгууллагын эрхлэх үйлдвэрлэлийн чиглэл, байршлыг зөв тогтоож, хоригдлыг ажлаар хангахад төрөөс зохих анхаарал тавьж ирсэн нь энэ чиглэлээр удаа дараа гаргасан баримт бичгийн агуулгаас тодорхой харагдаж байна. Эдгээрийн дотор түүхэн томоохон байр суурь эзлэх шийдвэр бол 1929 оны 6 дугаар сарын 14-нд Засгийн газрын есдүгээр хурал, Улсын бага хурлын тэргүүлэгчдийн 55 дугаар хурлаар батлагдсан “Аливаа хэрэгтэн, ялтнаар ажил үйлдвэрлэл хийлгэх тухай дүрэм”²² юм.

Засан хүмүүжүүлэх байгууллагын үйлдвэрлэл нь 1950-иад оны эхэн үе хүртэл гар урлал, мал аж ахуй, газар тариалан эрхлэх, барилга барих, барилгын модон материал бэлдэх, тоосго үйлдвэрлэх зэрэг чиглэлээр хөгжиж ирсэн байна. Засан хүмүүжүүлэх байгууллагын үйлдвэрлэлийн салбарыг нэмэгдүүлэх, гар ажиллагааг механикжуулах, хоригдолд хөдөлмөрийн дадал олгох, мэргэжил эзэмшүүлэх ажил 1960-аад оноос нэлээд эрчимжсэний нэг жишээ бол БНМАУ-ын Сайд нарын зөвлөлөөс 1960 оны 3 дугаар сарын 2-ны өдрөөс “Засан хүмүүжүүлэх байгууллагын үйлдвэрлэлийн чиглэлийн тухай” 86 дугаар тогтоол гарсан явдал юм.

Сайд нарын зөвлөлөөс 1967 оны 4 дүгээр сарын 12-нд “Засан хүмүүжүүлэх байгууллагын ажлын талаар авах арга хэмжээний тухай” 98 дугаар тогтоол гаргаж засан хүмүүжүүлэх хөдөлмөрийн байгууллагын үйлдвэрлэлийг

1. Уул уурхай
2. Шохойн чулуу олборлох, боловсруулах
3. Тоосго
4. Мод бэлтгэлийн аж ахуй
5. Модны үйлдвэр
6. Зоорийн барилга гэсэн чиглэлүүдээр хөгжүүлбэл зохихыг заажээ.

Улсын болон ард олны захиалга, хэрэгцээг харгалзан засан хүмүүжүүлэх хөдөлмөрийн байгууллагын үйлдвэрлэл, хоригдлын хөдөлмөр зохион байгуулалтын чиглэл баяжин өөрчлөгдөж ирсэн байна.

Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны дүрэм, журмыг олон жилийн өмнөөс анхааран засан сайжруулж ирсний заримаас дурдвал:

²² БНМАУ-ын Засгийн газрын албаны сэтгүүл.1930. №49, 53-63 дахь тал

Монгол Улсын Засгийн газрын 1997 оны 257 дугаар тогтоолоор анхны (1997-2000 он), 2001 оны 153 дугаар тогтоолоор батлагдсан хоёрдох хөтөлбөр (2001-2004), “Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуйн нөхцөлийг сайжруулах Үндэсний хөтөлбөр” чухал үүрэг гүйцэтгэсэн.

Монгол Улс 2005 онд олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын “Хөдөлмөр аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй, үйлдвэрлэлийн орчны тухай” 155 дугаар конвенцэд нэгдэн орсон бөгөөд Хөдөлмөрийн тухай хуульд хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуйн стандарттай холбоотой бүлгийг уг конвенцийн үзэл баримтлалтай нийцүүлэн боловсруулсан байна. Өөрөөр хэлбэл Монгол Улсад хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуйн стандарт, олон улсын стандартын дагуу явагдах болсон юм.

Өнөө үед техникийн шинжлэх ухааны хөгжил нь нийгмийн харилцааны хөгжлийг хурдасгах ба хөгжил дэвшил дээд түвшинд хүрсэн тохиолдолд хүний боловсролын түвшин өндөрсөж боловсрол сайтай ажилтан ажлын талбарт осолдох нь бага байх магадлалтай.²³

Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааг дараах байдлаар зохион байгуулна. Үүнд:

1. Үйлдвэр албан газруудад хөдөлмөр хамгааллын ажлыг зохион байгуулан удирдах, төлөвлөх, хөдөлмөр хамгаалалд зориулсан төсвийг бий болгон зарцуулах;
2. Ажилтнуудыг хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны арга, техникт сургах;
3. Үйлдвэрлэлийн осол, золгүй явдлыг гаргахгүй байх гарсан ослыг шалган бүртгэж дахин гарахаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг зохион байгуулах;
4. Үйлдвэрийн осол, золгүй явдлаас урьдчилан сэргийлэх, эмнэлгийн үзлэгийг явуулах;
5. Хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр хангах үйл ажиллагаанууд багтдаг байна.

Аюулгүй ажиллах арга техник, үйлдвэрийн эрүүл ахуйн зааварчилгаа гэдэг нь хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны арга техник, эрүүл ахуйн дүрэм, журмуудыг судлуулан ажлын арга барилыг ажилтнуудад мэдүүлж үйлдвэрийн осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх чадварыг эзэмшүүлж байгаа захиргааны үйл ажиллагаа мөн. Энэхүү зааварчилгаа нь урьдчилсан, ажлын байрны, давтан өгөх зааварчилгаа, сургалт гэсэн төрөл, хэлбэртэй байна. Ажлын байрны зааварчилгааг хоригдлуудын хийж гүйцэтгэх ажилтай нь шууд холбогдсон арга барилыг эзэмшүүлэх зорилгоор өгөх бөгөөд уг зааварчилгааны агуулга нь ажлын байранд хоригдлуудын гүйцэтгэх үүрэг, түүний хэрэгжүүлэх журам, багаж, төхөөрөмжийн байршилт, ажиллуулах журам, ажлын үед гарч болзошгүй осол, гэмтэл, түүнийг

²³ Ч.Авдай. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй УБ., 2006.14 дэх тал.

зайлуулах арга зам, ажлын байранд тээврийн хэрэгслүүдийн ажиллах журмыг танилцуулах үйл ажиллагаагаар тодорхойлогдоно.

Хүнээс ерөнхий болон тусгай мэргэжил шаардахуйц орчин үеийн механикжсан, техникжсэн үйлдвэр цехэд хоригдлыг ажиллуулах нь тэднийг хөдөлмөрөөр хүмүүжүүлэх ажлын үр нөлөөг дээшлүүлэх ач холбогдолтой бөгөөд мэргэжлийн түвшинг ахиулах, өөрийн ажлыг хангалттай биелүүлсэн хоригдлыг сэтгэл зүйн хувьд урамшуулах хэлбэрийг ашиглаж ирсэн уламжлалыг шинэ нөхцөл байдлаар баяжуулан хэрэглэж болох талтай. Хорих байгууллага дахь хоригдлын хөдөлмөр зохион байгуулалт нь ял эдлүүлэх дэглэм, зэрэглэлийн онцлогт тохирсон өөрийн өвөрмөц хэлбэртэй ч нийтлэг зарчимд тулгуурлагдсан байна.

Хорих ял эдлүүлэх байгууллагын үйлдвэрлэлийн чиглэлийг Засгийн газар тогтоодог ба улс орны тухайн цаг үеэс шалтгаалан янз бүрээр өөрчлөгдөж иржээ.

Хорих байгууллагын хоригдлын хөдөлмөрийн нөхцөлд дараах зарчмууд байна. Үүнд:

1. Хоригдлын хөдөлмөрийг уламжлалт зах зээлийн харилцаанд нийцүүлэн зохион байгуулж, эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох;
2. Хоригдлыг хэдийгээр албадан хөдөлмөрлүүлэх боловч тэдэнд эрхэлж буй үйлдвэрийн чиглэлээр хөдөлмөрийн дадлага олгох, мэргэжил эзэмшүүлэх;
3. Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг хангасан орчинд ажиллуулах, тэдний амьдрах эрүүл ахуйн нөхцөлөөр хангах;
4. Хуулийн дагуу хөдөлмөрийн хөлс олгох;
5. Хорих ял эдлүүлэх байгууллагын үйлдвэрлэлийн ажиллагаа улсын болон хувийн хэвшлийн үйлдвэрүүдийнхээс зарчмын хувьд ялгаагүй боловч, өөрийн байгууллагын гол зорилт болсон хоригдлыг нийгмийн хүмүүжүүлэх болон хорих дэглэмийн шаардлагыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон ажиллагаанаас үндэслэн зарим онцлогтой байдаг.

Хорих ангид хоригдлын өдөр тутмын хөдөлмөрийн үйл ажиллагааг хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн асуудал хариуцсан алба хаагч ангийн даргын шууд удирдлагаар арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэн, шаардлагатай шийдвэрлэх саналыг өгч ажиллаж байгаа ба төсвийн байгууллагууд батлагдсан төсвийн 0.5%-иас доошгүй хэмжээний хөрөнгийг хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн болон үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлого, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд тус тус зарцуулах эрх зүйн орчинтой юм. Өнөөдрийн байдлаар Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын хэмжээнд дараах хууль, журам, стандартуудыг өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон ажиллаж байна. Үүнд:

1. Хөдөлмөрийн тухай хууль;
2. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль;
3. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хууль;
4. Хорих ангийн дотоод журам;

5. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн нэгдсэн журам;
6. Холбогдох стандарт нийт /Монгол улсын хэмжээнд нийт 120 стандарт/;
7. Барилгын норм ба дүрм /БНБД/;
8. Өргөх, зөөвөрлөх механизмын аюулгүй ажиллагааны дүрэм;
9. Эрчим хүчний тухай, Эрчим хүчний тоног төхөөрөмжийн тусгай ажиллагааны дүрэм;
10. Хүнд машин механизмын аюулгүй ажиллагааны дүрэм;
11. Бага хүчин чадлын зуух ашиглах дүрэм, стандартууд болон холбогдох бусад бичиг, баримтуудын хэрэгжилтийг хангаж ажиллаж байгаа ба Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 216 дугаар зүйлд зааснаар дараах тохиолдолд хоригдлыг хөдөлмөрт гаргахыг хориглоно.
 1. Харуул хамгаалалтын зохих шаардлага хангагдаагүй;
 2. Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны журам биелэгдээгүй, эсхүл энэ талаар зааварчилга өгөгдөөгүй;
 3. Эмч болон сэтгэл зүйч хоригдлын биеийн эрүүл мэндийн байдал дордсон, сэтгэл санаа тогтворгүй байгаа тухай тодорхойлолт гаргасан;²⁴ гэж заасан байна.

Өнөөдрийн байдлаар шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага хоригдлыг хөдөлмөр эрхлүүлэхдээ дээрх хууль, журам, стандартуудыг өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа мөрдөн ажиллаж байгаа боловч хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа зөрчигдөж ажлын байранд бэртэл, гэмтэл гарсаар байна.

2021 он гарсаар хорих анги байгууллагуудын хэмжээнд үйлдвэрлэлийн ослоос шалтгаалан нэр бүхий 2 хоригдол хүнд хэлбэрийн бэртэл авсан байх ба осол гарсан шалтгаан нөхцөлийг судлахад хариуцсан алба хаагчийн хариуцлага, хяналт алдсан байдал мөн мэргэжлийн дадлага, сургалт зохион байгуулаагүй зэргээс гарсан болох нь тогтоогдсон байна.²⁵

Өнөөгийн нөхцөлд нээлттэй, хаалттай хорих анги, шийдвэр гүйцэтгэх газруудад хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагаа нь үндсэн 2 хэлбэрээр зохион байгуулагдаж байна.

1. Хоригдол хорих ангийн үйлдвэрийн бүсэд хөдөлмөрлөх үед хорих анги хариуцах;
2. Гэрээгээр ажиллах тохиолдолд тухайн аж ахуй нэгж байгууллага хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хангаж байна.

Нийгмийн хөгжлийн чиг хандлагатай уялдан аливаа байгууллага нь хөдөлмөрийн аюулгүй байдал гэдэг ойлголтод “Хөдөлмөрийн эрүүл ахуй”-н тухай асуудал чухлаар яригдах болжээ. 401 дүгээр хаалттай хорих анги-Нэгдсэн

²⁴ Төрийн мэдээллийн эмхэтгэл. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хууль УБ.,2017.№24

²⁵ 401 дүгээр хаалттай хорих анги-Нэгдсэн эмнэлгийн 2021 оны 03 дугаар улирлын тайлан

эмнэлгийн нарийн мэргэжлийн эмч нарын бүрэлдэхүүн 2022 онд нийт хорих ангиудад давхардсан тоогоор 14474 хоригдолд нарийн мэргэжлийн эмч нарын эрүүл мэндийн үзлэг, шинжилгээ хийж улмаар нийт үзлэгт хамрагдсан хоригдлуудаас хэвтэн эмчлүүлсэн хоригдлуудын нийт өвчлөлийн 986 буюу 51% нь дотрын өвчлөл, 438 буюу 22% мэс заслын өвчлөл, 500 буюу 27%-ийг мэдрэлийн өвчлөл тус тус эзэлсэн ба 13А маягтаар системийн хэмжээний хорих ангиудаас нийт 360 өвчтэй хоригдлыг шат дараалан эхний ээлжинд хэвтүүлэн эмчлүүлэхээр эмч нар шийдвэрлэсэн байна.

Дээрх судалгаатай уялдуулан хөдөлмөрийн хүнд нөхцөл буюу шохойн чулуу боловсруулах үйлдвэрлэл эрхэлдэг 415 дугаар нээлттэй, хаалттай хорих ангиас 2022 онд нэгдсэн эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлсэн нэр бүхий 264 (давхардсан тоогоор) хоригдлын өвчлөлд дүн шинжилгээ хийхэд 114 буюу нийт өвчлөлийн 43%-ийг дотрын тэр дундаа уушгины өвчлөл эзэлж байх нь хоригдлуудын эрхэлж буй хөдөлмөрөөс шалтгаалан эрүүл мэндэд шууд бус замаар буюу урт хугацааны явцад сөрөг байдал илэрч болзошгүй байх тул үүнээс урьдчилан сэргийлэх цогц арга хэмжээг авч ажиллах шаардлага зайлшгүй тулгарч байна.

Хоёр: Дүгнэлт

Судалгааны ажлын явцад дараах дүгнэлтэд хүрч байна.

Судалгаанаас үзэхэд хоригдлын хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуй, эрх зүйн зохицуулалт, хууль, стандартуудыг нэр мөр хангахгүй байгаагаас шалтгаалан эрсдэл гарсаар байна.

Хорих ангиуд болон хоригдлоор хөдөлмөр эрхлүүлж буй газрууд тэдний аюулгүй байдал, эрүүл мэндийг хамгаалах чиглэлд хангалт, хувцас, хэрэглэлийг хангалттай хүрэлцэхүйц байдлаар зохион байгуулаагүй.

Хоригдлын хөдөлмөрийг өдөр тутам мэргэжлийн удирдлагаар хангах чиг үүрэгтэй алба хаагч нарын мэдлэг, чадвар дутмаг мэргэжлийн бус алба хаагч нар томилогдон ажилладаг.

Шохойн чулуу олборлодог, боловсруулдаг үйлдвэрт ажилладаг хоригдлуудад үзүүлэх эрүүл мэндийг үзлэг, оношилгоог шинэ түвшинд гаргаж ирэх энэ зүйл дээр удирдлагын зүгээс онцгой анхаарах шаардлага байна.

Гурав: Санал

Судалгааны ажлын явцад дараах санал, анхаарах асуудлыг дэвшүүлж байна. Үүнд:

1. Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, хамгааллын талаар сургалтыг алба хаагч нарт явуулж хэрэгжилтэд хяналт тавих;
2. Хөдөлмөр аюулгүй ажиллагаатай холбогдолтой гарч болзошгүй ослын талаар мэдээлэл авч ач холбогдолтой мэдээлэл өгсөн хоригдлыг зохих хэмжээнд урамшуулах;
3. Хорих анги, шийдвэр гүйцэтгэх газар бүр хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуйтай холбогдуулан тодорхой төсөв бүрдүүлэн

үйлдвэрлэлийн осол, золгүй явдлаас урьдчилан сэргийлэх үзлэгийг тогтмол үр дүнтэйгээр явуулж хэвших;

4. Аюулгүй ажиллагаа, эрүүл мэндтэй холбогдсон бүхий л эрсдэлийг төрөлжүүлэн (жишээ нь: үйлдвэрт ажилладаг ажилчдын хувьд чих-сонсголын эрүүл ахуй гэх мэт төрөлжүүлэн тогтоох) ажилтан бүрийг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр хангаж тухайн хорих ангийн үйлдвэрлэлд тохирсон төхөөрөмж, хувцсыг зохион бүтээх, үйлдвэрлэх, нийлүүлэх, хэрэглэх, шалгах;

5. Ажлын нөхцөлийн улмаас үүсэх бие болон сэтгэцийн дарамт ачааллаас урьдчилан сэргийлэх зэрэг болно.

Ашигласан эх сурвалжийн жагсаалт:

Монгол Улсын үндсэн хууль. Төрийн албаны мэдээлэл сэтгүүл.1992.№1

1. Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуйн тухай Монгол Улсын хууль. Төрийн мэдээлэл сэтгүүл.2008.№21

2. Ч.Авдай, Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. УБ. 2006 он.

3. Л.Баасан, Г.Баярмаа, Монгол Улсын Хөдөлмөрийн эрх зүй. УБ. 2006 он.

4. А.Лхагваа, Монгол Улсын Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх эрх зүй. УБ. 2005,2008,2012 он.

5. Р.Оюунбадам, Ялтны хөдөлмөрийн эрх зүйн зохицуулалтын зарим асуудал. Хууль зүйн мэдээ сонин. УБ. 2013 он.

6. Б.Алтангэрэл, Хорих ял эдлүүлэх онол арга зүйн асуудал. УБ. 2015 он.

Цахим эх сурвалж:

1. www.legalinfo.mn

---o0o---